

Molière

TARTUFFE

Ljubljana, DZS, 1997
Zbirka Klasje
spremna besedila napisala Nada Barbarič

AVTOR

Molière se je rodil leta 1622 s pravim imenom Jean Baptiste Poquelin v Parizu, v meščanski družini. Po študiju, ki ga je spravil v stik s plemstvom, je postal igralec v potujoči gledališki skupini, igral v provinci med leti 1645-1658, se nato vrnil v Pariz, postal tu gledališki vodja, ugleden igralec in komediograf. Užival je podporo Ludvika XIV., ki ga je marsikdaj zasčutil zoper napade klerikalnih krogov in plemiških dvorjanov. Umril je leta 1673.

Napisal je sedemindvajset komedij, napisanih v verzih ali v prozi. Gojil je top visoke komedije ali tragikomedije, pa tudi prozno komedijo, blizu farsi. Osrednjimi komediji, ki so še ob času nastanka pa tudi kasneje zbudjala največ pozornosti, sta Tartuffe in Ljudomrznik.

OBNOVA ZGODBE

K Orgonovim se vseli Tartuffe. Veljal je hišnega prijatelja in se je prikupil Orgonu, in zakril svojo temno stran. Tako sta bila meščan Orgon in njegova mati gospa Pernellova vsa prevzeta od navidezno poštenega in pobožnega mladeniča, v njem sta videla svetnika. Na začetku so mu tudi ostali člani nasedli, toda kmalu je Dorina, strežnica Orgonove hči Marijane, kmalu spoznala v njegovi osebi potuhnjenca in priliznjenca. To so spoznali tudi vsi ostali razen Orgona, ki ga še naprej kuje v zvezde. Vsi hočejo Orgona prepričati, da se moti, toda on ima Tartuffa čedalje rajši. Domisli se, da bo Marijano poročil s Tartuffom. Bila pa je težava, kajti Valer, je Orgona že prosil za hčerkino roko. Toda Orgon je ravnal po svoje in hči je hotel prepričati, da se poroči s hinavcem. Marijana pa je močno ljubila Valera in Valer njo, bila sta zaljubljena in ločitev bi oba močno zaznamovala, saj sta bila že zaročena. Marijana je bila nesrečna, ampak ji je strežnica Dorina pomagala, da bi se znebila poroke s Tartuffom, saj se ji je dekle velikokrat zaupalo in je vedelo kako močno ljubi Valera. Dorini le uspe prepričati o Tartuffu Elmiro, Orgonovo ženo, prepriča tako, da Tartuffa pripelje v njeno sobo in

Tartuffe začne ljubimkati z Elmiro, sliši ju Damis, Elmirin sin, ki to pove očetu, oče mu ni verjel in ga nagnal iz hiše ter ga razdedinil, za dediča pa določil Tartuffa. Vsi ostali so se pritoževali nad Orgonom in razmišljali kako bi mu pokazali resnico. Elmira je k sebi povabila Tartuffa, Orgona pa skrila pod mizo. Orgon je vse to slišal in spoznal resnično plat Tartuffa. Toda Orgon je že prej zapisal vso hišo Tartuffu in le-ta veli, da se vsi izselijo iz hiše, in obtoži ga za krajo nekih pomembnih državnih listin, da Orgonu pa grozi aretacija za krajo, ki jo sploh ni napravil. Tartuff pa je preko svojega prijatelja poslal sporočilo, da ga lahko aretira on sam. Poleg aretacije je bil seveda tudi policijski inšpektor, ki namesto Orgona aretira Tartuffa, zaradi hinavstva in še drugih grehov. Tartuffa odvede policija, sin Damis se vrne domov in zopet postane dedič, Valer pa zopet dobi zalo Orgonovo hčer, Marijano. Zgodba se konča srečno in pravično.

OSEBE

Tartuffe:

Tartuffe je na videz pobožen mož in igra moralnega človeka ter poštenjaka. Vendar pa v resnici ni tak, saj s svojim svetohlinskim obrazom trdno prepriča gospo Pernellovo in Orgona, ki mu ni mar za svojo družino, ampak ga skrbi le, da Tartuffe ne bo slabo živel. Le ta pa ga začne močno izkoriščati in kmalu hoče imeti pod svojo oblastjo vso družino, ampak ga le ti prekmalu spoznajo, saj je pod svojim obrazom velik goljuf, slepar, hinavec in le na zunaj svetnik - je mož z dvema dušama. Prva je nadvse moralno in versko popolna - zunanji značaj, druga pa je zelo slaba hinavski in licemerna - notranji značaj.

Kmalu pa si začne lastiti Orgonovo hišo, njegovo hčero Marijano in celo njegovo ženo Elmiro, ki je bila že zaročena z Valerom. Vendar se pri Elmiri izda in tako Elmira z dokazom odpre zaslepljenemu Orgonu oči.

Tako se Orgon močno znese na Tartuffa in ga ozmerja z ostudno pošastjo.

Tartuffe tako pristane v ječi, saj o tem in njegovih grehah zvedo tudi policijski uradniki.

Orgon

Orgon je gospodar svoje hiše, vse do Tartuffovega prihoda. Orgon je pravzaprav tisti naivni meščan, ki k sebi vzame Tartuffa, ta pa si kmalu začne lastiti mesto glavnega in se mu popolnoma tudi preda, mu zaupa in skrbi le zanj, obljubil mu je celo lastništvo svoje hiše, poroko z njegovo hčerko Marijano in ga postavil za dediča. Dolgo časa je bil Orgon močno prepričan, da je Tartuffe popolen mož, dokler mu Elmira ne dokaže, kakšen slepar je v resnici, kar ga zelo razjezi. Tako se naenkrat iz naivnega spremeni v jeznega in maščevalnega meščana ter spozna, da je njegova glavna naloga biti dober oče in ljubeč mož.

Elmira

Elmira je Orgonova žena in kar kmalu spozna Tartuffov značaj. Močno se trudi, da bi pospešila poroko Marijane z Valerom, saj bi s tem preprečila poroko Marijane s

Tartuffom. Na njeno srečo pa si ji je enkrat ponudila priložnost, da svojemu možu dokaže Tartuffovo hinavščino, kajti Tartuffu je bila Elmira všeč, kar pa Orgonu tudi približno ni bilo po godu. Ko pa Orgonu to Elmira dokaže in da Tartuffe v tej vlogi celo uživa, pa njenega moža zelo razjezi, kar naj bi pomenilo, da se Orgon vendarle premalo zanima za zanj. S tem pa je dosegla bistvo, sicer po skrajni poti, ker se drugače ni dalo.

Dorina

Dorina je Marijanina služabnica in jo imenujejo tudi živo srebro, ker enostavno ne more biti tiho. Je preprosta, naravna, nadvse prikupna in s svojim trdnim in neomajnim značajem ter je pobudnica mnogih načrtov in pasti za Tartuffa. Vseskozi obogatuje dogodke in predstavlja prijazen lik, hkrati pa pripomore tudi k temu, da je Tartuffe prava komedija.

Damis

Damis je strašno jezljiv in razburljiv fant. Še očeta je tako močno razjezil, da ga je le ta razdedinil in ga izgnal iz hiše, ker mu je le hotel pokazati kakšen je Tartuffe v resnici. To je hotel poskusiti tudi z nasiljem, od katerega ga odvrne Kleant.

Kleant

Kleant je Orgonov svak in tudi on hoče Orgonu pokazati kakšen je Tartuffe v resnici. Nastopa mirno, resno in preudarno in z utemeljenimi razlogi. Še posebej nazorno opiše sleparje, ki jim je pobožnost vrsta kupčij. Zanj bi lahko tudi rekli da miri dogajanje.

Marijana

Marijana je plašno dekle, ki hitro menja razpoloženje in mišljenje. S Tartuffom se ne bi nikoli poročila in bi šla zaradi tega tudi v smrt, ampak očetu pa ne upa oporekati. Na koncu se poroči z Valerjom.

Valer

Valer je Marijanin zaročenec, ki se tako kot Marijana zareče in zdi se, da njunine poroke ne bo. Kasneje pa se popolnoma strinja z Marijaninim načrtom. Na koncu pa celo izda Orgonu Tartuffove namene.

Gospa Pernellova

Gospa Pernellova pa nastopa zelo ostro, vzvišeno in prezirljivo. Zdi se, da samo ona vse ve in zna, da samo ona in njen sin s Tartuffom živijo pravo življenje. Vsem daje za zgled Tartuffa in je prav talko prevzeta od njegove navidezne pobožnosti. Njena služkinja je Flipota.

ODNOSI MED OSEBAMI

Odnos med Orgonom in Tartuffom: Tartuffe vleče Orgona za nos, čeprav on tega ne ve. Orgon Tartuffa kuje v zvezde in se mu dobrija, on pa vse to vrača s hinavsko priliznjenostjo. Situacija pa se popolnoma spremeni pri koncu, ko Orgon spozna Tartuffa v pravi luči.

Odnos med Dorino in Marijano: Marijana Dorini zelo zaupa in ji vse pove kar čuti, sta v zelo dobrih odnosih in velikokrat Dorina svetuje Marijani. Dorina ni samo njena strežnica ampak ji tudi pomaga pri odločitvah in uveljavlja njene želje.

Odnos med Orgonom in Damisom: Na začetku sta se razumela, ko pa je prišel Tartuffe ga je Orgon začel zaposrtavljati in Tartuffa je imel rajši kot svojega edinega sina, Damis pa je hotel odpreti oči svojemu očetu. Orgon ga je zato zasovražil, zato sta bila na bojni nogi skoraj do konca komedije.